

Xəstəliyi klassik taundan, pasterelyozdan və qızılyeldən təfriq etmək lazımdır. Pasterellyozda və qızılyeldə bakteroloji müayinənin nəticəsi əsas sayılır. Bundan əlavə qızılyeldə dəri üzərində əmələgələn qırmızı ləkələr hiperemiyalı olduğu üçün əllə təzyiq etdikdə itir. Təsdiqləyici diaqnoz laborator müayinələr nəticəsində qoyulur

PROFİLAKTİKA VƏ MÜBARİZƏ TƏDBİRLƏRİ

Afrika taunu xəstəliyinə görə qeyri sağlam olan xarici ölkələrdən donuzların gətirilməsi qadağandır. Beynəlxalq dəniz və hava portlarında, sərhəd zonalarında, dəmir yolu və şose yollarında heyvan daşınması zamanı ciddi baytarlıq nəzarəti olmalıdır.

Afrika taunu baş vermiş təsərrüfatda karantin qoyulur, həmin təsərrüfat ətrafında 5-20 km radiusda təhlükəli zona, 100-150 km radiusda isə yoluxma qorxusu ola biləcək zona müəyyən edilir və bu zonalarda müvafiq tədbirlər aparılır.

Xəstə təsərrüfatda olan bütün donuzlar qansız üsulla öldürülür. Öldürülmüş və xəstəlikdən tələf olmuş donuzlar, peyin, yem qalıqları və azqiyətli müxtəlif avadanlıqlar yandırılır.

MÜALİCƏ

Donuzların afrika taununa qarşı müalicə aparılmır. Xəstə heyvanlar zərərsizləşdirilir. Hazırda heyvana immunitet qazandıran peyvənd mövcud deyil.

**Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında
Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti**

Donuzların Afrika Taunu Xəstəliyi

**Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında
Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti**

Ünvan: Azərbaycan Respublikası Az-1115 ,
Bakı şəhəri, 8-ci mikrorayon, 3123 məhəllə.

Telefon: +994 12 562 76 13
+994 12 562 66 32

E-mail: sektor-umu@vet.gov.az

www.vet.gov.az

Donuzların afrika taunu itigedişli kontagioz xəstəlidir, temperaturun yüksəlməsi, müxtəlif orqanların hemorroloji iltihabı, distrofik və nekrotik dəyişikliklər və toksikozla səciyyələnir. Xəstəliyə bütün yaş qrupuna aid olan

TÖRƏDİCİ

DNT-li virusdur, virion çoxbucaqlı olmaqla diametri 170-220 nm-dir. Xəstə heyvan orqanizmində viruslar əksər orqan, sekret və ekskrementlərdə toplanır, daha çox isə qanda, limfa düyünləri və dalaqda müşahidə edilir.

PATOGENEZ

Orqanizmə daxil olmuş virus limfoid toxuması və endoteli tipli hüceyrələrdə toplanır və sürətlə inkişaf edir. Qanyaradan orqanlarda virusun reproduksiyası nəticəsində hemopoez zəifləyir və bununla əlaqədar qanda leykositlərin miqdarı azalır. Virusun təsiri nəticəsində damarların keçiriciliyi artaraq şişlər, qan sağıntıları, damar mənəfinin tutulması, nekroz və infarktlı sahələr yaranmasına şərait yaradır. Orqanizmdə müxtəlif mübadilə prosesləri pozulur və toxumalara müxtəlif toksiki maddələr toplanır.

Ürək, böyrək, qaraciyər və digər orqanların fəaliyyətinin pozulması ilə əlaqədar olaraq qan durğunluğu yaranır və nəticədə perikarda, köks və qarın boşluğuna eksudatın toplanması nəzərə çarpır. Virusun orqanizmdə artıb-çoxalması sayəsində patoloji proseslərin dərinləşməsi nəticədə ürək-damar, tənəffüs və sinir sisteminin fəaliyyətinin pozulması nəticəsində ölüm baş verir.

KLİNİKİ ƏLAMƏTLƏR

Xəstəliyin inkubasiya dövrü 2-22 gün olmaqla ildırımvari, iti, yarımisti və bəzən də

Xəstəliyin ildırımvari gedişi zamanı temperaturun 40,5-42,2° 0C-yə qədər yüksəlməsi 1-2 gündən sonra temperaturun aşağı düşməsi, nəbzın zəifləməsi, tənəffüsün səthiləşməsi, hərəkətin çətinləşməsi nəticəsində 2-3 gün ərzində ölüm baş verir.

Xəstəliyin iti gedişi zamanı temperaturun 40,5-42,5° C-yə qədər yüksəlməsi və ölümə bir neçə saat qalmış 35° C-yə qədər aşağı düşməsi müşahidə edilir. Heyvanda xəstəliyin ilk dövrlərində narahatlıq, göz qapaqlarının şişməsi, serozlu konyunktivit, gözün kənarlarında dərinin hiperemiyası müşahidə edilir.

Xəstəliyin yarımisti gedişi zamanı kliniki əlamətlər iti gedişli olduğu kimidir, ancaq zəif dərəcədə nəzərə çarpır. Bəzən bu xəstəlik salmonelyoz və pasterelyozla mürəkkəbləşərək həmin xəstəliklərə aid əlamətlər müşahidə edilir.

Xəstə heyvanlarda yüksək temperatur 6-8 gün saxlanılır və sonra 1,5-20 0C aşağı düşməklə bəzən təkrarən yenə də yüksəlir. Xəstəlik 15-25 gün davam edir və əksərən ölümlə nəticələnir.

Xəstəliyin xroniki gedişi zamanı heyvanlarda ümumi zəiflik, iştahanın normal olmasına baxmayaraq, sürətli arıqlama, bronxopnevmoniya, artrit, qulaq dərisinin, quyruq ətrafı nahiyələrində nekroz, keratit müşahidə edilir.

Xəstəliyin xroniki forması 2 aydan 1 ilə qədər davam edir, donuzların bəziləri bronxopnevmoniya və arıqlama nəticəsində tələf olur, digər hissəsində isə xəstəlik latent hala keçir və belə heyvanlar virus daşıyıcısına çevrilir

DİAQNÖZ

Xəstəliyə diaqnoz qoymaq üçün onun kliniki əlamətləri, patoloji-anatomik dəyişikliklər nəzərə alınır və virusoloji müayinə aparılır.